

NATURRUM PRÆSTØ FJORD

VORDINGBORG
KOMMUNE

NÆSTVED

LAG Næstved

LAG Vordingborg

LAG Faxe

ARBEJDSMARKEDETS
FERIEFOND

FAXE KOMMUNE

FISKERHUSET

Fiskerhuset.

"Hvor gammelt er huset" er et spørgsmål, der ofte stilles af publikum. Det er ikke så nemt at svare på, men ældre end ca. 140 år kan det ikke være.

I november 1872 fejede en orkan ned over landet. På grund af lavtrykkets rute, efterfulgtes uvejret af en voldsom stormflod, der ramte alle de sydligste egne af landet.

Det var ufattelige skader og tab af menneskeliv, som vandet efterlod. Alene på strækningen fra Amager til Møn strandede omkring 112 skibe, og mere end 60 søfolk omkom.

Dramatisk billede fra Lolland

Stormfloden havde også konsekvenser for Feddet og Præstø Fjord, hvilket betyder, at hvis der lå et fiskerhus denne skæbnesvangre nat, så ville den måske ikke have stået næste morgen.

Skarven.

Skarven er en millioner af år gammel fisker. Den har ikke haft brug for at udvikle sig, men har været god til at være skarv og fisker fra dens skabelse.

Det er fiskeren, der har været her længe før, mennesket kom og ville fiske.

*Tekst og billeder: Flemming Alrune
Layout: Anette Munck
April 2012*

Sønnen Frede, som boede i den anden lejlighed i det samme røde hus med familien (i alt 5 personer), dyrkede i en årrække kartofler på den sandede jord, samtidig med at han arbejdede i skoven, hvor han trak de fældede stammer og kævler ud på skovvejen, hvorfra de blev videre transporteret på lastbiler. Sit aktive arbejdsliv sluttede han som medhjælper på campingpladsen, hvor han passede rensningsanlægget og indsamlede affaldssække, samtidig med, at hans kone Inger gjorde rent på toiletterne. Hans ældste søn Finn fattede, blandt meget andet, interesse for betonprammen, nu atter ligger ude på fjorden.

Om fiskeriet

I fjorden blev der fisket ål, rejer, ørred, skrubber og gedder. Om sommeren blev der blusset ål og om efteråret inden fredningstiden, blev der blusset ørred.

Om huset:

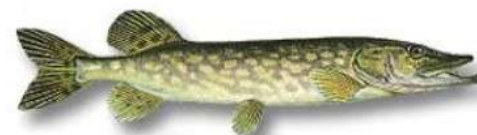
Glasdøren ved gavlen fandtes ikke, her var bare en væg. Udenfor stod der en vin, med dejlige vindruer. Ved stalddøren var der en vandpumpe, og ved siden af også en sandkasse lavet af en gammel fiskekasse fra Bornholm (der ovre var kasserne nemlig større).

I bryggerset (rummet med stalddøren) var der en gruekedel. I rummet var der en dør ind til forråds-kammeret, hvor der stod et sulekar. Rummet blev om sommeren også brugt som køkken med primus, når resten af huset var lejet ud til sommergæster. Hele sommeren boede familien i det bageste rum (soveværelset), og havde ud over dette værelse kun vaskehuset og forråds-kammeret til dem selv.

Der var ikke rindende vand, men i køkkenet en vask med en spand nedenunder til det snavsede vand: Endvidere stod der

fiskemetode der i dag hedder at dørge, men som lokalt kaldtes at "Blinke gedder". Fangster på mere end 15 kg var ikke sjældent.

Kig i udstillingen og find de gamle woblere.

Gedde

Wobler

Aborre blev også af betragtelige størrelse. Mellem 2 og 3 kg var ikke usædvanligt. De kunne tages i garn og blev ofte fanget sammen med havørred.

Abore

Blink

Ålen fangedes i ruser men blev i sensommeren "blusset" og taget med ålejern.

Det var en yndet form for fiskeri og foregik fra båd, der i stævnene havde en stærkt lysende lygte. Her stod en mand klar med en lyster parat til at stange ålen, som han kunne se på bunden.

Fiskeriet krævede stille vand uden bølger. August var en god måned til det. Fiskemetoden er i dag ikke tilladt. Mange andre former for ålefiskeri blev praktiseret, så som glibning, hvilket var skrabning over bunden med en netramme.

Ål

Skrubber blev taget i garn eller på kroge.

Åleruse

Fjorden var et spisekammer med jagt og fiskeri. Sammen med familiens køkkenhave og hønsehold samt mandens arbejde i skoven og på godset, gav det føden for familien i Fiskerhuset.

Men det er troligt, at byggematerialer fra resterne af huset har været brugt til opførelse af en ny bolig.

Det er et lille "nøjsomt" hus.

Familien Larsen i Fiskerhuset

I 2008 havde naturvejleder Sara Gelskov besøg af Bent Larsen, der som barn boede i Fiskerhuset.

Om familien

Bents far, Lars Jacob Larsen (død i 1959) var fisker og boede i Fiskerhuset med sin kone, Anna Kristine Larsen og 4 børn, Ketty (1913), Frede (1915), Hilbert (1920) og Bent (1932).

Hans far Rasmus var smed på Feddet/Fedgården og boede i smedjen på Feddet.

Jacob og Anna fik i 1913 lov at bo gratis i Fiskerhuset mod at sætte det i stand og holde det ved lige. Det var meget faldefærdigt, da han overtog det i 1913. Jacob havde egen båd og arbejdede med fiskeri frem til krigen. Siden var det kun fritidsfiskeri. I 1940'erne var han ved gravemaskinen ved flinteeksporten og siden avancerede han til at sortere kugleflinten.

I 1958 flyttede Jacob og Anna til en lejlighed i det røde to-familieshus længere ude på Feddet. Det er beliggende nede ved fjorden mellem Fiskerhuset og Fedhavnen.

rejer og kigge ud på fjorden. Båden lå lige neden for vejen, den kunne sejles helt ind gennem sejlrender.

Rejerne stod tæt helt henne ved slusen ind til sivet. Her kunne man nemt fiske rejerne op med et net.

Om stormen

I 1951 blæste der en stor portion saltvand ind i fjorden og slog fiskene ihjel. Bent tjente til sit kørekort på en nat ved at fiske halvdøde gedder op, som blev solgt til fiskeopkøberen i Præstø. Den største gedde var på 18 kilo.

Jollebygget pram "Bjørn" – 15 fod

En jollebygget pram er kendetegnet ved, at den over vandlinien ser ud som en almindelig jolle, men under vandlinien er den fladbundet og har ikke nogen køl. At den er fladbundet skyldes, at den bl.a. anvendes til rusefiskeri efter ål og rejer på meget lavt vand.

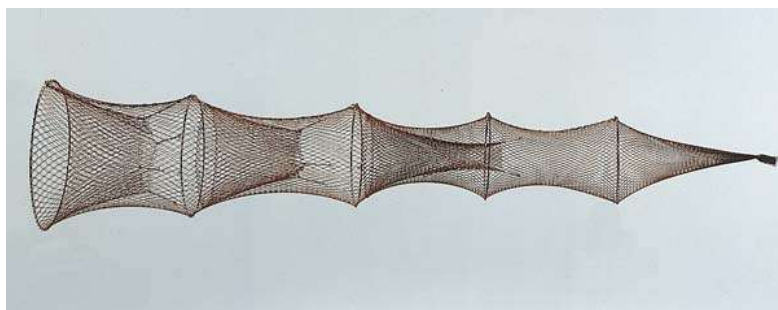

Bjørn er bygget af Postbud Laurits Andersen fra Våelse på Falster i 1954. Den har byggenummer 74 og har fra leveringen været med indenbords dam til opbevaring af fangsten og ligeledes en lille indenbords benzinmotor. Desuden havde prammen et lille "lugger-sejl" og årer, til hjælp ved fremdriften.

Laurits Andersen var i sit bådebyggeri inspireret af de noget større drivkvaser fra Fejø. Formen på prammen har således de karakteristiske smukke linier over vandlinjen, som blev udviklet af bådebyggerne Mortensen og Nielsen på Fejø.

Byggenummeret antyder, at Laurits Andersen var en flittig bådebygger og byggede rigtig mange næsten helt ens pramme. Formen på fartøjet ændrer sig dog fra de første pramme, der var mere smalle og enkle i linieføringen til de seneste, som var mere veldimensionerede, harmoniske og smukke. Sikker også i takt med Laurits Andersen – som selvlært bådebygger – blev dygtigere og mere erfaren.

Ruse

Fjordens fisk

Fjordens forskellige fiskearter som husets beboere kunne fange var mange da vandet var brakt ca. 0,8% salt.

Det betød at en række saltvandsfisk samt ferskvandsfisk kunne leve i fjorden.

Skrubber, ål, havørred, aborre, gedde, rimte, ålekvabbe, foruden reje, var arterne.

Fjorden var i 1960'erne berømt for sine store gedder, og gang på gang satte fiskere her rekorder i fangsten af dem. Familien på Pottemageriet Rødeled var dygtige geddefiskere. Besøg stedet og se avissiderne om deres geddefangster. De blev taget på store Woblere, som var en efterligning i træ af mindre fisk. De var forsynet med trekroge og belastet med bly. På en line slæbtes de langsomt gennem vandet. en

en skammel med en spand med rent brugsvand hentet fra brønden i gården.

I stuen (nu madpakkerum) var der blomstret tapet. Der blev fyret kraftigt om vinteren, og der var petroleumslamper til at lyse op. Men indimellem var der så lidt ilt tilbage i rummet at man måtte åbne døren for, at lamperne ikke gik ud!

Der var ikke elektricitet i huset, så radioen blev drevet af strøm fra to store batterier.

I soveværelset (nu fiskeriudstillingen) var der om vinteren så koldt at der var rimfrost på væggene. Jacob var meget plaget af gigt og skrøbelige knogler og kunne dårligt sætte sig ned på sine ældre dage.

Bent har selv været med til at tække huset, og de høstede selv tagrørene til eget forbrug.

Disse tagrør blev høstet langs med dæmningen fra Fed og over til Sivet, og derefter blev de sejlet hjem på en fladbundet pram,

Om haven

Foran huset, ud mod fjorden var, der en meget smuk blomsterhave, og bag ved huset op mod vejsiden, der hvor der nu er campingplads, var der en meget stor køkkenhave, hvor der dyrkedes kartofler i store mængder sammen med alle andre former for grønsager til eget brug.

Der var adskillige skure i haven og på gårdspladsen rundt om huset. Skurene var oftest lavet af halm/tagrør. Der var redskabsskur, tobakstørreskur (de dyrkede selv tobak under krigen) og et udhus med gris, høns og ænder.

Ud mod fjorden var der ikke buske (der hvor der står syrenbuske nu) men en lille bakke, hvor det var godt at sidde og spise